

KMMI

Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet
ЗОБО «Центр підтримки угорської культури»

KMMI HÍRLEVÉL V. évfolyam, 20. (155) szám. 2014. november 1.

EZ VOLT OKTÓBER FOLYAMÁN

Fontosabb események, rendezvények

2014. október 2. Alapításának 25. évfordulóját méltatta a Lembergi Magyar Kulturális Szövetség. Az eddig elért eredményekről Szarvas Gábor elnök tartott beszámolót. Ebből az alkalomból került sor többek között a Lvivi Építész Szövetség Székházában Öelshléger-Öry Lajos építész életmű kiállítására.

2014. október 3. A Munkácsi Állami Egyetem Humán-pedagógiai Koledzsének dísztermében ünnepség keretében emlékeztek meg arról, hogy Nedeczai János polgármester 100 esztendeje megalapította a Munkácsi Magyar Királyi Állami Elemi Népiskola Tanítóképző Intézetet, a mai egyetem jogelődjét. A rendezvényen a KMMI-t **Zubánics László** elnök képviselte.

2014. október 3-12. A Pro Arte-Munkács társadalmi civil szervezet és annak vezetője, Matl Péter munkácsi szobrászművész kezdeményezésére első alkalommal rendezték meg az I. Kárpátaljai Kőszobrász Táborot Borzsován. A művészeti táborban olyan alkotók vettek részt, mint **ifj. Hidi Endre** (Nagydobrony), **Matl Péter**, **Matl Árpád** (Munkács). Az esemény keretein belül megtekinthető volt **Matl Péter** és **ifj. Hidi Endre** alkotásaiból készült kiállítás. A tábor végén emlékművet avattak Borzsován, Mezőváriban és Haláboron.

2014. október 3-5. A magyarországi Cifra Műhely Közhasznú Kulturális Egyesület Kárpátaljára látogatott, több településen - köztük Nagyszőlősön, Csapon, Ráton, Barkaszón - tartott sikeres bemutatót a Kárpátaljai Népfőiskolai Egyesület szervezésében. A programban a Cifra Műhely mellett Muszka György a Népművészet Ifjú Mestere, valamint a Fajkuszt Banda működtek közre.

2014. október 5. Palágykomróc községi köztemetőjében megemlékezést tartottak az I. világháborúban elesett magyar honvédekről a KMKSZ palágykomoróci szervezete rendezésében.

2014. október 6. Az aradi vértanúk napján a MÉKK szervezésében, **Dupka György** elnök közreműködésével rendhagyó történelemóra keretében az ungvári magyar kar történelem szakos diákjainak részvételével koszorúsással egybekötött megemlékezést tartottak az ungvári Kálvária temetőben Szegelethy János honvédtiszt sírjánál.

2014. október 6. A KMKSZ meghívására **Próhle Gergely**, az Emberi Erőforrások Minisztériumának nemzetközi és európai uniós ügyekért felelős helyettes államtitkára a nemzeti gyásznapi megemlékezésen beszédet tartott Nagyszőlősön, Perényi Zsigmond szobránál.

2014. október 6-8. A megrendezték a 14. Határon Túli Magyar Irodalom Napjait Székesfehérváron. A rangos eseményen az Együtt című irodalmi folyóiratot **Vári Fábrián László** József Attila-díjas költő, az MMA Irodalmi tagozatának tagja, a szerkesztőbizottság elnöke képviselte.

2014. október 8-11. A Magyar Értelmisségek Kárpátaljai Közössége (MÉKK) a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet közreműködésével és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával megrendezte hagyományos találkozóját: a VIII. Együtt Írótabort – Kárpátaljai Magyar Irodalmi Napokat. Ezúttal az irodalmi karavánban a Kovács Vilmos Irodalmi

Társaság tagjai vettek részt, köztük **Csordás László (elnök)**, **Marcsák Gergely**, **Kertész Dávid**, **Pógyor Adrián**, **Gálfi Dezső**, **Pák Diána**, **Ráti Emese**, **Shrek Tímea**, **Pusztai-Tárczy Beatrix**, **Lőrincz P. Gabriella**, **Bakos Kiss Károly**. A KVIT-eseken kívül **Bartha Gusztáv** író, **Szemere Judit** lapszerkesztő is bekapcsolódott a programba, amely több magyarlakta települést, magyarság-intézményt, könyvtárat és iskolát érintett. Ezen belül elemezzük az *Együtt* folyóirat értékteremtő, -őrző és alkotóműhelyének munkáját és megemlékezéseket tartunk a történelmi és irodalmi emlékhelyeken.

Az első napon **Dupka György**, a MÉKK elnökének kalauzolásával az Ung-vidéki alkotók rendhagyó irodalomórát tartottak a Munkácsi Állami Egyetem Humán-Pedagógiai Koledzsének magyar tagozatán **Kótun Jolán** magyar nyelv és irodalom szakos tanár közreműködésével. Felkeresték a Szent István Római Katolikus Líceumot, ahol **Kristofori Olga** igazgató, **Popovics Béla** magyar szakos tanár bevezető beszéde után bemutakoztak a diákoknak. A bereg-vidéki alkotók a beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnáziumban hasonló tartalmú irodalomórán vettek részt, őket **Szabó Árpád** igazgató üdvözölte. A két csapatot a Nagyberegi Református Líceumban **Kovács András** tanár fogadta, ahol az alkotók és diákok között jó hangulatú eszmecsere, felolvasó délutánra került sor. Az író-olvasó találkozó Tiszapéterfalván a községi könyvtárban kötetlen eszmecserevel zárult. A megjelent helyi irodalomkedvelőknek **Pallagi Ágnes** könyvtáros a kárpátaljai írók könyveiből rendezett kiállítást.

A második napon az irodalmi karaván résztvevői először a viski református temetőben Fodó Sándor, a kárpátaljai magyar közélet kiemelkedő személyisége sírjánál hajtottak fejet, majd a koszorúzás után a Kölcsey Ferenc Középiskolát keresték fel, ahol a rendhagyó irodalomóra **Czébely Lajos** költő, helytörténész és magyar nyelv és irodalom szakos tanár közreműködésével zajlott le. Tartalmas és maradandó élmény fűződik Técsőhöz is. Itt a Református Líceum és a Hollósy Simon Középiskola egybegyűlt diákjai előtt - **Ambrus István** igazgató, **Ambrus Pál** tanár köszöntő szavai után – tartottak bemutató felolvasást. A Felső-Tisza-vidéki történelmi nevezetességek megtekintése után a Karácsfalvai Sztojka Sándor Görög Katolikus Líceum volt a napi felolvasó körút végállomása. Az itteni tanulóifjúság nevében a csoportot **Pák Diána** költő, magyar szakos tanár és **Varjú Zoltán**, az intézményvezetőség képviselője fogadta.

A harmadik nap délelőttjén a Tiszapéterfalvai Kölcsey Középiskola udvarán a helyi tantestület (**Újvári István** igazgató) tanáraival, diákjaival közösen emlékeztek a település neves szülöttjére Kiss Ferenc (Péterfalva, 1928. november 11. – Budapest, 1999. október 30.) irodalomtörténészre, megkoszorúzták emléktábláját. Majd rendhagyó irodalomórát tartottak a Tivadarfalvai Református Líceumban **Bohut Andrea** igazgató közreműködésével. A karaván zsúfolt irodalmi programja Nagyszőlősön a Járási Központosított Könyvtárhálózat olvasótermében fejeződött be. Az olvasók előtt fellépő írókat, költőket a házigazdák nevében **Vaskeba Katalin** igazgató és **Melancsuk Gabriella** könyvtáros köszöntötte. Zárszót **Rezes Katalin**, a Perényi Középiskola magyar szakos tanára és **Dupka György**, az író tábor vezetője mondott.

A negyedik napon a **Borbélyné Perduk Beáta** igazgató vezetésével az alkotók megtekintették a Tiszaháti Tájézmúzeum és Péterfalvai Képtár állandó kiállítását. A négy napos program tiszaháti irodalmi barangolással, tájismereti kirándulással fejeződött be.

2014. október 8. A Nagyberegi Tájházban szüreti mulatságot rendeztek. A szervezők szüreti játékokkal, testfestéssel szórakoztatták az óvodás korú gyerekeket. Ezen kívül sor került a tömegeket vonzó szüreti felvonulásra, szőlőevő versenyre, szőlőtaposásra, Szület Szépe választásra. Az ünnepség tánc házzal zárult a Pro Cultura Subcarpatica civil szervezet rendezésében.

2014. október 9. Kiállítás megnyitóval méltatták a festészet napját a Munkácsi Városi Galériában.

2014. október 10. A beregszászi járási óvodákban múzeumi részlegeket, múzeumi sarkokat hoztak létre, amelyek azt a célt szolgálják, hogy a gyermekek megismerkedjenek múltunk örökségével.

2014. október 10-12. Az egyre ismertebbé váló munkácsi fiúkórus az eperjesi Keresztelő Szent János székesegyházban és a felsővízközi Isteni Bölcsesség templomban lépett fel Ukrajna békéjéért mottóval.

2014. október 11. A Váci Dunakanyar Színház Karinthy Frigyes Az emberke tragédiája című zenés játékát mutatta be Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színházban.

2014. október 11. Visken, az egykori máramarosi koronavárosban hagyományos szüreti mulatságot rendeztek.

2014. október 12. Honfoglalási emlékünnepe zajlott le a Tiszacsomai Honfoglalási Emlékparkban a KMKSZ szervezésében.

2014. október 12. Az I. Kárpátaljai Kőszobrász Tábor alkotói által elkészített emlékművet avattak Borzsován, Mezőváriban és Haláboron. A művészek megelevenítették az egykori Borzsova vármegye egy-egy legendáját.

2014. október 16. Jurij Sutyuk, a Kárpátaljai Megyei Állami Orosz Drámai Színház igazgatója bejelentette, hogy a színtársulat kollektív ülésén hozott döntés szerint megváltoztatták a színház nevét. Az intézmény nevéből elmarad az „orosz” szó. Ezentúl az intézmény neve: Kárpátaljai Megyei Állami Drámai Színház.

2014. október 16. „Az első világháború emlékére” címmel a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Történelem- és Társadalomtudományi Tanszéke a Kárpátaljai Magyar Protestáns Tudományos Egyesülettel tudományos konferenciát szervezett. Ezenkívül megnyitották „Az első világháború emlékére” című kiállítást a főiskola Gross Arnold termében.

2014. október 16-19. *Szovjet deportálások a Kárpát-medencében 1944–1945-ben* címmel Kolozsváron nemzetközi nyitókonferenciát tartottak a „malenykij robot” 70. évfordulója kapcsán a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem szervezésében. Kárpátaljáról **Dupka György** történész vett részt és tartott előadást a magyarságot, németiséget ért 1944-es tragikus eseményekről.

2014. október 17. Miskolcon mutatták be Erdélyi Béla nemrég nyilvánosságra került és publikált naplótöredékét.

2014. október 17. Beregszászon, az Európa-Magyar Házban a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet Munkácsy Mihály kiállítóteremben **Zubánics László** elnök megnyitotta Csóka László százhalombattai festőművész „Jelek az útról” című kiállítását.

2014. október 17–18. A beregszászi Európa-Magyar Házban a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és az OSZK Könyvtári Intézet Oktatási és Humán erőforrás-fejlesztési Osztály szervezésében „*Szín – Tér/Tár – Könyvtár*” kétnapos képzést szervezett a könyvtárosok, közművelődési munkatársak számára. Tanfolyamot Vraukóné Lukács Ilona főtanácsos Nyíregyházi Móricz Zsigmond megyei és Városi Könyvtár főtanácsosa vezette. A résztvevőket **Zubánics László** elnök köszöntötte.

2014. október 18. Gasztronómiai fesztivált tartottak az ungvári járási Császlócon a helyi önkormányzat szervezésében. A rendezvényre Magyarországról, Szlovákiából és Szerbiából is érkeztek vendégek.

2014. október 20-21. **Csuprik Etelka,** a Kárpátaljai Megyei Filharmónia szólistája, Ukrajna érdemes művésze kezdeményezésére koncertsorozatot tartottak a Kárpátaljai Megyei Filharmóniában.

2014. október 23. Az ungvári börtön falán elhelyezett emléktáblánál – a korábbi évekhez hasonlóan – a kárpátaljai magyar szervezetek és az Ungvári Magyar Főkonzulátus megemlékezést tartott a magyar forradalom és szabadságharc évfordulója alkalmából. Többek között ünnepi beszédet tartott **dr. Brenzovics László,** a KMKSZ elnöke, **dr. Spenik Sándor**

az ungvári magyar kar dékánja, az UMDSZ ungvári városi szervezetének elnöke, **Dupka György**, a MÉKK elnöke és mások

2014. október 23. 58 év elteltével, a 20. századi magyar történelem egyik legmeghatározóbb eseményére, 1956 hőseire emlékeztek a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnáziumban.

2014. október 23. Ungváron a Dayka Gábor Középiskolában is megemlékeztek az 1956-os dicső, ám tragikus véget ért forradalomról és szabadságharcról. Az Ungvári Magyar Főkonzulátus (**Balogh Dénes** konzul), a MÉKK (**Dupka György** elnöke) és a tantestület megkoszorúzták az az iskola falán elhelyezett emléktáblát.

2014. október 23. A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) Beregszászban, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán szervezte meg 1956-os emlékünnepségét.

2014. október 23. Az 1956-os emlékünnepség résztvevőjeként **Rigó István** kárpátaljai diákvezér ünnepi beszédet tartott a Budapesti Műszaki Egyetem (BME) aulájában.

2014. október 25. Első alkalommal szervezték meg a Fényes ország elnevezésű nemzeti kulturális és folklór gyermek- és ifjúsági fesztivált Ungváron a vasútállomás területén.

2014. október 22–24. Fennállásának 25. évfordulóját háromnapos rendezvénysorozattal ünnepelte a közelmúltban a Magyarok Kijevi Egyesülete. A hagyományos Kijevi Magyar Napok keretében koszorúzást tartottak Liszt Ferenc kijevi emléktáblájánál, hangversenyen vettek részt Liszt Ferenc születésnapja alkalmából. Ezt követően református istentiszteletre került sor a kijevi Szent Katalin evangélikus templomban. A központi megemlékezésre és koszorúzásra a kijevi Magyar dombon lévő honfoglalási emlékjelnél került sor, majd megnyitották Magyar Árpád „Dimenziók” című kiállítását a Solom Alejhem Múzeumban. A Kijevi Jogi Egyetem adott otthont a Magyarok Kijevi Egyesülete jubileumi közgyűlésének.

2014. október 27. Kárpát-medencei magyarok zenéje 2014 címmel indult útjára idén is az a koncertsorozat, amely a Kárpát-medence hat helyszínén – Királyhelmece, Lendva, Beregszász, Nagyvárada, Magyararkanizsa – hirdeti a magyar népzeneét. Ezúttal a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola dísztermében tartottak koncertet. Fellépett a BorzsaVári népzeneekar, **Pál István** „Szalonna” és bandája és a Misztrál együttes.

2014. október 27-30. Zenei előadásorozattal lépett fel Kárpátalja több magyarlakta településén **Nagy Csaba** magyarországi Bartók-díjas tárogatóművész, az Egyetememes Kultúra Lovagja, aki II. Rákóczi Ferenc fejedelemre emlékezve zenei előadás-sorozatot tartott a kárpátaljai magyar tanintézményében, köztük a Beregszászi 6. Sz. Általános Iskolában.

2014. október 30. Infinity címmel új képműkiállítás nyílt a kárpátaljai festők munkáiból a kijevi Művészeti gyűjtemény galériában

2014. október 30. Polónyi Károly és Jolán beregszászi születésű festőművész testvérek tiszteletére emléktáblát avattak a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium (BMG) falán. Ünnepi beszédet **Dalmay Árpád**, a Beregszászért Alapítványt kuratóriumának elnöke tartott.

Október folyamán:

*A *Povodir* című történelmi dráma képviselte Ukrainát a 87. Oscar-díjkiosztó ünnepség Legjobb idegen nyelvű film kategóriájában.

*Szép Ernő Lila akác című művét többször is bemutatták a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház társulatának előadásában.

*A munkácsi **Medveczky Róbert** régiséggyűjtő a kárpátaljai vonatkozású, köztük a Munkácsot ábrázoló képeslap kollekciójából kiállítás nyílt Munkácson.

*A Kárpátalja hősei című dokumentumfilm szerzője a nagyszülősi **Andrij Hepenko**, aki szociális tematikájú kisfilmjével díjat nyert az Inter televíziócsatorna által meghirdetett versenyen.

Összeállította: *Dupka György és Zubánics László*

Folyamatos rendezvények, tennivalók:

Közgyűteményi állománygyarapítás, ukrainai magyar nyomtatott hungarikumok, hanganyagok gyűjtése, feldolgozása. Közművelődési rendezvények szervezése, koordinálása, szakmai tanácsadás, adatbázis gondozás. Kisebbségkutatási programok koordinálása, a KMMI-füzetek kiadása. Képzőművészeti kiállítás. Fotókiállítás, könyv- és sajtókiállítás. Együtt c. irodalmi, művészeti és kulturális folyóirat kiadása. Kárpátaljai Magyar Krónika kiadása. Honlap (www.kmmi.org.ua) gondozás, frissítés, adatfeltöltés. Ön a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége hírlevelét olvassa. A hírlevél irodalmi, művészeti híreket, információkat tartalmaz.

A levelezési lista nyilvános, ahhoz bárki csatlakozhat